

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Dato: 31.10.2025

Vår ref: 24/02279-13 aa333

Deres ref: 24/3304

Høringssvar fra Den norske kirke ved Kirkerådet - regulering av taushetsplikt i tros- og livssynssamfunn mv.

1. Innledning

Den norske kirke ved Kirkerådet viser til høringsnotatet av 18. august 2025 om regulering av taushetsplikt i tros- og livssynssamfunn mv., samt vårt høringssvar av 29. oktober 2024 til høringen høsten 2024. Høringssvaret har blitt behandlet av Kirkerådet i møte 23. oktober 2025 (sak KR 74/25).

2. Hovedsyn

Den norske kirke støtter forslaget om å lovregulere taushetsplikten for prester, religiøse ledere og personer i tilsvarende funksjoner i trossamfunnsloven. En lovbestemt taushetsplikt vil beskytte tillitsforholdet mellom den som har taushetsplikt og konfidenten, og bevare det trygge rommet for betroelser gitt innenfor rammene av tros- og livssyn. Forslagene om lovbestemmelser som tydeliggjør unntak fra taushetsplikten, vil samtidig gjøre det mer tilgjengelig når taushetsplikten kan bli satt til side.

Den norske kirke går inn for at § 20 a i trossamfunnsloven får følgende ordlyd:

§ 20a Taushetsplikt for prester, religiøse ledere og personer i tilsvarende funksjoner

Prester, religiøse ledere og personer i tilsvarende funksjoner i Den norske kirke, registrerte eller tidligere registrerte tros- og livssynssamfunn har taushetsplikt om opplysninger betrodd dem i deres stilling som ikke er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelige.

Taushetsplikten gjelder tilsvarende for medhjelpere som i sin stilling har fått kunnskap om betroelser etter første ledd. Den som har taushetsplikt etter første ledd, skal informere medhjelperne om taushetsplikten.

Taushetsplikten gjelder ikke i den utstrekning den som har krav på taushet, samtykker til at opplysningene kan deles.

Taushetsplikten er ikke til hinder for å melde til barnevernstjenesten dersom vilkårene i barnevernsloven § 13-2 første ledd er oppfylt.

Taushetsplikten er ikke til hinder for å dele opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse.

I det følgende vil vi begrunne dette nærmere.

3. Personer, situasjoner og opplysninger omfattet av taushetsplikt

Den norske kirke viser til at hensynet bak taushetsplikten er å ivareta konfidentens privatliv. Ved å klargjøre hvem som er omfattet av taushetsplikten, vil det skape trygghet og forutberegnelighet for konfidenten.

Den norske kirke støtter at prester nevnes innledningsvis i lovbestemmelsen. Presterollen har vært utgangspunktet for den lovbestemte taushetsplikten, selv om den over tid har blitt utvidet til å gjelde også andre. Det vil gi en naturlig referanseramme og utgangspunkt for «personer i tilsvarende funksjoner». Det er også et poeng at prester i Den norske kirke og andre trossamfunn utgjør en vesentlig del av personene som blir omfattet av taushetsplikten.

Den norske kirke viser til at en lovtekst bør holde seg på overordnet nivå. Vi støtter derfor at «religiøse ledere» og «personer i tilsvarende funksjoner» tas inn i bestemmelsen. Fra Den norske kirkes side legger vi til grunn at det vil omfatte stillinger som for eksempel kateketer, diakoner og menighetspedagoger som i sin stilling mottar betroelser.

De alternative lovformuleringene vil på litt ulikt vis også bidra til å klargjøre hvilken personkrets som er omfattet av taushetsplikten. Derfor behandler vi situasjoner og opplysninger som er omfattet av taushetsplikten sammen med personkretsen (høringsnotatets avsnitt 3.2, 5 og 6).

Alternativ 1

En fordel med *alternativ 1* er at bestemmelsen klargjør at det er de nevnte personene «som i sin stilling gir åndelig og eksistensiell omsorg», som får taushetsplikt. Dermed vil regelen omfatte «religiøse ledere (...) som i sin stilling gir åndelig og eksistensiell omsorg», men ikke eventuelle religiøse ledere som ikke gir åndelig og eksistensiell omsorg i sin stilling. Det blir også klarere ut fra ordlyden i lovbestemmelsen at «personer i tilsvarende funksjoner» omfatter personer som i sin stilling gir åndelig eller eksistensiell omsorg. Dette gjør at lovbestemmelsen gir en klarere avgrensning av personkretsen i *alternativ 1* enn i *alternativ 2*.

En ulempe med *alternativ 1* er at formuleringen «åndelig og eksistensiell omsorg» etter en alminnelig språklig forståelse og høringsnotatets forklaring bare dekker deler av de betroelsene som bør være dekket av taushetsplikten. Når sjelesorg og skriftemål er det historiske utgangspunktet (se høringsnotatet pkt. 5.2), og det presiseres at det ikke er noe som oppstår spontant, men er noe begge parter oppsøker (samme sted), blir det en snevrere ramme enn taushetsplikten om betrodde hemmeligheter i dag. Vi erfarer at betroelser ofte vil komme spontant til presten som følge av forventninger til rollen, uten at det er situasjoner som begge parter oppsøker. Det kan for eksempel være en konfirmant

som betror seg til en prest den møter tilfeldig. Vi vurderer at det er viktig at disse betroelsene fortsatt bør ha et vern underlagt lovbestemt taushetsplikt. Det kan også oppstå avgrensningsspørsmål knyttet til hvorvidt presten mv. sin kommunikasjon med konfidenten er betroelser de mottar som *et ledd* i den åndelige eller eksistensielle omsorgen. Er det opplysninger som mottas som et ledd i omsorgen, eller er det betroelser som er mottatt, uten at det er et ledd i åndelig eller eksistensiell omsorg? Den som snakker med en prest mv. vil antakelig ikke skille mellom hvorvidt det er en betroelse generelt, eller om det er en betroelse som ledd i en åndelig og eksistensiell omsorg.

Alternativ 2

En fordel med *alternativ 2* er at ordlyden ligger nærmere ordlyden i dagens lovbestemmelse i straffeloven § 211, og viderefører langt på vei gjeldende rett. «Hemmeligheter», som står i dagens lovbestemmelse, er erstattet med «opplysninger (...) som ikke er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelige». Samme formuleringer er brukt i bestemmelsen om advokaters taushetsplikt i advokatloven § 32. Rettslig er det fordel med at lovbestemmelser om taushetsplikt i ulike lover benytter samme lovformuleringer, slik at de kan tolkes i samsvar med hverandre. Ved å videreføre gjeldende rett, vil dessuten de prestene som er omfattet av straffeloven § 211 i dag, kunne dra nytte av det de i sin tid lærte i sine utdanninger om prestenes taushetsplikt.

Ulempen er at det blir litt mindre klart ut fra ordlyden hvem som er omfattet av bestemmelsen. Selv om forarbeidene vil kunne peke på at «religiøse ledere» ikke gjelder styreleder eller daglig leder av tros- eller livssynssamfunnet (se høringsnotatet side 7), vil f.eks. en styreleder i et trossamfunn etter ordlyden lettere kunne forstås som en religiøs leder. Videre vil det være litt vanskeligere å avgrense hvilke personer som utgjør «personer i tilsvarende funksjoner» i dette alternativet, sammenlignet med det andre.

Konklusjon

I lys av drøftingen ovenfor går Den norske kirke primært inn for alternativ 2. Samtidig vil alternativ 1 også ivareta hovedsynet vårt om at det fortsatt bør være en lovbestemt taushetsplikt for prester i Den norske kirke, samtidig som denne utvides til personer i tilsvarende funksjoner i Den norske kirke.

Medhjelpere

Den norske kirke støtter forslaget om at taushetsplikten skal gjelde tilsvarende for medhjelpere som i sin stilling har fått kunnskap om betroelser som er underlagt taushetsplikt. Det vil fortsatt være behov for at for eksempel sekretærer eller tolker som bistår presten mv., blir underlagt samme taushetsplikt. Vi støtter forslaget om at den som har taushetsplikt skal informere medhjelperne om taushetsplikt. Det vil sikre klarhet om hvilke personer som anses som medhjelpere for den som har taushetsplikt.

4. Tros- og livssynssamfunn omfattet av taushetsplikt

Den norske kirke støtter forslaget om at taushetsplikten skal gjelde for Den norske kirke, registrerte og tidligere registrerte tros- og livssynssamfunn.

5. Unntak fra taushetsplikt

Den norske kirke støtter forslaget om å videreføre muligheten for å samtykke til opphevelse av taushetsplikt. Forslaget til nytt tredje ledd i begge alternativene gir etter vår vurdering god informasjon til rettsanvendere om at taushetsplikten ikke gjelder ved slik samtykke.

Forslaget er også mer informativt enn det en tolkning av «uberettiget» etter gjeldende regler gir. Vi ser også fordeler med at ordlyden svarer til tilsvarende bestemmelse om taushetsplikt for advokater, siden det vil legge til rette for en fremtidig felles tolkningspraksis.

Den norske kirke støtter både forslagene om at taushetsplikten ikke skal være til hinder for å melde til barnevernstjenesten (i alternativ 1) og forslaget om at taushetsplikten ikke skal være til hinder for å dele opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse (i alternativ 2).

Den norske kirke har tidligere tatt til orde for at en regel om lovbestemt taushetsplikt bør utformes med et unntak om *rett* til å melde til barnevernet når vilkårene etter barnevernsloven § 13-2 er oppfylt. Vi støtter derfor forslaget i *alternativ 1* fjerde ledd. Forslaget vil gi de som er underlagt taushetsplikten en lovfestet adgang, men ikke plikt, til å melde fra til barnevernstjenesten uten at det blir ansett som brudd på taushetsplikten. Den norske kirke legger her størst vekt på hensynet til å beskytte barnet det gjelder.

I alternativ 2 har departementet foreslått at taushetsplikten ikke skal være «til hinder for å dele opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse». Formuleringen er etter mønster fra gjeldende forvaltningslov § 13 b første ledd nr. 7. Den norske kirke viser til at forslaget dels innebærer en lovfesting av den adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger som allerede følger av nødretten, jf. Prop. 166 L (2020–2021) side 60. Vi erfarer at nødrettsbetraktninger kan være vanskelig å forstå for prester og andre rettsanvendere. Det tilsier, etter vår vurdering, at loven – *i tillegg til alternativ 1 fjerde ledd* – også bør inkludere alternativ 2 fjerde ledd. Selv om det er en snever unntaksregel, vil det gi rettsanvenderne en veiledning gjennom ordlyden om at «Taushetsplikten er ikke til hinder for å dele opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse.»

Uavhengig av hvilke unntak fra taushetsplikten som fastsettes i ny § 20 a i trossamfunnsloven, vil Den norske kirke jobbe for å veilede om at taushetsplikten må ses i sammenheng med avvergingsplikten etter straffeloven § 196.

6. Overgangsregel

Den norske kirke deler vurderingen av at de fleste av dem som i dag er omfattet av taushetsplikten etter straffeloven § 211, antakelig vil omfattes av den nye bestemmelsen om taushetsplikt i trossamfunnsloven. For prester i Den norske kirke legger vi det til grunn. Dermed vil straffeloven § 211 regulere taushetsbrudd begått før endringen, mens den nye bestemmelsen i trossamfunnsloven vil regulere taushetsbrudd begått etter ikrafttredelsen.

For det tilfellet at noen prester eller forstandere vil falle utenfor den nye bestemmelsen, vurderer vi likevel at det kan være nyttig med en overgangsregel i tråd med forslaget. Det vil gi konfidentene vern for de tilfellene at noen prester eller forstandere vil falle utenfor den nye bestemmelsen. I tillegg vil det være lettere for prester og rettsanvendere som er omfattet av

bestemmelsen å gjøre seg kjent med bestemmelser i trossamfunnsloven, enn å måtte orientere seg i generelle bestemmelser i straffeloven.

7. Iverksettingstidspunkt. Forutsetninger for en vellykket implementering

Den norske kirke støtter at det bør gå minst ett år fra Stortinget gjør sitt lovvedtak til lovendringene iverksettes. Det er i tråd med vårt innspill i vårt høringssvar av 29. oktober 2024 til høringen høsten 2024.

8. Vitneforbudsreglene

Den norske kirke støtter forslagene til endringer i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd første punktum. Som pekt på i vårt høringssvar av 29. oktober 2024 til høringen høsten 2024, vurderer vi at det er avgjørende viktig at bevisforbudsreglene videreføres.

Med vennlig hilsen

Ole Edvard Wold-Reitan
direktør

Andreas Henriksen Aarflot
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

,

Mottakere:
Barne- og familiedepartementet

Postboks 8036 Dep 0030 Oslo